

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

19. oktober 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder – direktiv 2004/48/EF – artikel 13 – strafferetlig procedure – anvendelsesområde – det af varemærkeindehaveren lidte tab som en del af overtrædelsens gerningsindhold – aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPs) – artikel 61 – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – artikel 51, stk. 1 – gennemførelse af EU-retten – kompetence – artikel 49, stk. 1 og 3 – straffes lovlighed og proportionalitet«

I sag C-655/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Rayonen sad – Nesebar (kredsdomstolen i Nesebar, Bulgarien) ved afgørelse af 14. oktober 2021, indgået til Domstolen den 27. oktober 2021, i den strafferetlige procedure mod

G. ST. T.,

procededeltager:

Rayonna prokuratura Burgas, TO Nesebar,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Lycourgos, og dommerne O. Spineanu-Matei (refererende dommer), J.-C. Bonichot, S. Rodin og L.S. Rossi,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den østrigske regering ved A. Posch, J. Schmoll og A. Kögl som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved S.L. Kaléda og I. Zaloguin, som befuldmægtigede,

* Processprog: bulgarsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. april 2023, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT 2004, L 157, s. 45, og berigtiget i EUT 2004, L 195, s. 16) og af artikel 49 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en strafferetlig procedure mod G. ST. T for varemærkeforfalskning.

Retsforskrifter

Folkeretten

- 3 Aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (herefter »TRIPs-aftalen«), der er indeholdt i bilag 1 C til overenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (WTO), undertegnet i Marrakech den 15. april 1994 og godkendt ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguay-rundens regi (1986-1994) for så vidt angår de områder, der henhører under Fællesskabets kompetence (EFT 1994, L 336, s. 1), indeholder en del III med overskriften »Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder«.
- 4 TRIPs-aftalens artikel 61, der er indeholdt i afsnit 5 med overskriften »Strafferetlige procedurer« i denne del III, bestemmer:

»Medlemmerne skal fastsætte strafferetlige procedurer og straffe i det mindste i de tilfælde, hvor der er tale om forsætlig varemærkeforfalskning eller piratkopiering af ophavsretligt beskyttet materiale i kommercielt omfang. Foranstaltningerne skal omfatte frihedsstraf og/eller bøder, der er tilstrækkelige til at virke afskrækkende, i overensstemmelse med straffeniveauet for forbrydelser af tilsvarende omfang. I egnede tilfælde skal foranstaltningerne også omfatte beslaglæggelse, konfiskation og tilintetgørelse af de varer, der betegner en krænkelse, samt af alle materialer og redskaber, der hovedsagelig er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen. Medlemmerne kan fastsætte strafferetlige procedurer og straffe i andre tilfælde af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, navnlig dersom de begås forsætligt og har kommercielt omfang.«

EU-retten

- 5 28. betragtning til direktiv 2004/48 har følgende ordlyd:

»Foruden de civilretlige og administrative foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der fastlægges i dette direktiv, kan strafferetlige sanktioner også i visse tilfælde være et redskab til at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder.«

6 I henhold til direktivets artikel 1 med overskriften »Genstand« »vedrører [dette direktiv] de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder«.

7 Det nævnte direktivs artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»1. Med forbehold af de midler, der er indført eller kan indføres i fællesskabslovgivningen eller i medlemsstaternes lovgivninger, for så vidt disse midler er gunstigere for rettighedshaverne, finder de i dette direktiv fastsatte foranstaltninger, procedurer og retsmidler anvendelse i overensstemmelse med artikel 3 på enhver krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som fastsat i fællesskabsretten og/eller den pågældende medlemsstats nationale ret.

2. Dette direktiv berører ikke de særlige bestemmelser om håndhævelse af rettigheder og undtagelser, der er fastsat i fællesskabslovgivningen om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder, særlig [Rådets] direktiv 91/250/EØF [af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT 1991, L 122, s. 42)], navnlig artikel 7, og [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2001/29/EF [af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10)], navnlig artikel 2-6 og artikel 8.

3. Dette direktiv berører ikke:

[...]

b) medlemsstaternes forpligtelser i henhold til internationale konventioner, navnlig TRIPs-aftalen, herunder forpligtelserne i relation til strafferetlige procedurer og sanktioner

c) medlemsstaternes nationale bestemmelser om strafferetlige procedurer eller sanktioner i forbindelse med krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.«

8 Samme direktivs artikel 13 med overskriften »Erstatning« fastsætter:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af den forurettede pålægger den krænkende part, der vidste eller med rimelighed burde vide, at hans aktiviteter medførte en sådan krænkelse, at betale rettighedshaveren en erstatning, der står i rimeligt forhold til det tab, denne har lidt som følge af krænkelsen.

Når de retslige myndigheder fastsætter erstatningen

a) skal de tage hensyn til alle relevante aspekter, såsom negative økonomiske konsekvenser, herunder tabt fortjeneste, som den forurettede har lidt, den krænkende parts uberettigede fortjeneste, og, når det er hensigtsmæssigt, andre elementer end de økonomiske, f.eks. den ikke-økonomiske skade, rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen

b) eller de kan, som et alternativ til litra a), når det er hensigtsmæssigt, fastsætte erstatningen til et fast beløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som den krænkende part skulle have betalt, hvis han havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågældende intellektuelle ejendomsrettighed.

2. I sager, hvor den krænkede part har krænkede intellektuelle ejendomsrettigheder uden at vide det eller uden at have rimelig grund til at vide det, kan medlemsstaterne bestemme, at de retslige myndigheder kan træffe beslutning om tilbagebetaling af et overskud eller om betaling af en erstatning, der kan være fastsat på forhånd.«

- 9 Direktivets artikel 16 med overskriften »Sanktioner anvendt af medlemsstaterne« har følgende ordlyd:

»Med forbehold af de i dette direktiv fastsatte civile og administrative foranstaltninger, procedurer og retsmidler kan medlemsstaterne anvende andre hensigtsmæssige sanktioner, når intellektuelle ejendomsrettigheder er blevet krænkede.«

Bulgarsk ret

Straffeloven

- 10 Artikel 172b i Nakazatelen kodeks (straffeloven) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »straffeloven«), bestemmer:

»(1) Den, der gør erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af enerettigheden [...], straffes med en fængsel på indtil fem år og en bøde på op til 5 000 [bulgarske leva (BGN)].

(2) Såfremt den i stk. 1 nævnte handling foretages flere gange eller forårsager betydelige skadevirkninger, straffes dette med fængsel på fem til otte år og en bøde på 5 000-8 000 BGN.

(3) Genstanden for den strafbare handling konfiskeres og tilintetgøres, uanset hvem den tilhører.«

Den tidligere ZMGO og den nye ZMGO

- 11 Artikel 13 i zakon za markite i geografiskite oznachenia (lov om varemærker og geografiske betegnelser, DV nr. 81 af 14.9.1999) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »den tidligere ZMGO«), bestemte:

»(1) Retten til et varemærke omfatter retten for indehaveren til at gøre brug af varemærket, til at råde over det og til at forbyde tredjemand uden indehaverens samtykke at gøre erhvervmæssig brug af ethvert tegn, der:

1. er identisk med varemærket for varer eller tjenesteydelser, som er identiske med dem, for hvilke varemærket er registreret

2. fordi det er identisk med eller ligner varemærket og anvendes for varer eller tjenesteydelser, som er identiske med eller ligner dem, der er omfattet af varemærket, indebærer en risiko for forveksling i forbrugernes bevidsthed, herunder en risiko for, at der antages at være en forbindelse mellem tegnet og varemærket

3. er identisk med eller ligner varemærket for varer eller tjenesteydelser, der ikke er identiske med eller ligner dem, for hvilke varemærket er registreret, når varemærket er velkendt på Republikken

Bulgariens område, og brugen af tegnet uden rimelig grund medfører en utilbørlig udnyttelse af varemærkets særpræg eller renommé [...], eller sådan brug skader dette særpræg eller renommé.

(2) Ved erhvervsmæssig brug i henhold til stk. 1 forstås:

1. at anbringe tegnet på varerne eller deres emballage

2. at udbyde varerne til salg med det pågældende tegn eller markedsføre dem, oplagre dem med disse formål samt tilbyde eller præstere tjenesteydelser under dette tegn

3. at importere eller eksportere varer med det pågældende tegn

[...]«

12 Denne lovs artikel 76b med overskriften »Særlige erstatningstilfælde« fastsatte:

»(1) Hvis kravet er begrundet, men oplysningerne om beløbets størrelse er utilstrækkelige, kan sagsøgeren som erstatning kræve:

1. fra 500 BGN til 100 000 BGN, idet fastsættelsen af det præcise beløb overlades til rettens skøn på de betingelser, der er fastsat i artikel 76a, stk. 2 og 3, eller

2. et beløb svarende til detailpriser for varer, der er lovligt fremstillet, identiske med eller ligner de produkter, der er genstand for overtrædelsen.

(2) Ved fastsættelsen af erstatningen i henhold til stk. 1 tages der ligeledes hensyn til den fortjeneste, der er opnået ved overtrædelsen.«

13 Den nævnte lovs artikel 81 med overskriften »Administrative overtrædelser og sanktioner« bestemte:

»(1) Den, der uden indehaverens samtykke gør erhvervsmæssig brug som omhandlet i artikel 13 af varer eller tjenesteydelser, på hvilke der er anbragt et tegn, der er identisk med eller ligner et registreret varemærke, straffes med bøde på mellem 500 og 1 500 BGN, og enkeltmandsvirksomheder og juridiske personer pålægges en økonomisk sanktion på mellem 1 000 og 3 000 BGN.

(2) Såfremt overtrædelsen som omhandlet i stk. 1 gentages, pålægges den pågældende person en bøde på mellem 1 500 og 3 000 BGN, og enkeltmandsvirksomheder og juridiske personer pålægges en økonomisk sanktion på 3 000 BGN til 5 000 BGN.

(3) Overtrædelsen gentages, hvis den begås inden for et år efter ikrafttrædelsen af den afgørelse, hvorved lovovertræderen pålægges en administrativ sanktion for samme type overtrædelse.

[...]

(5) Uanset hvem der er ejer, konfiskeres de i stk. 1 omhandlede varer og udleveres til tilintetgørelse, og indehaveren af varemærket eller en af denne bemyndiget person kan overvære tilintetgørelsen.

[...]«

- 14 Den tidligere ZMGO blev ophævet og erstattet af zakon za markite i geografskite oznachenia (lov om varemærker og geografiske betegnelser, DV nr. 98 af 13.12.2019, herefter »den nye ZMGO«). Den nye ZMGO's artikel 13 indeholder den samme tekst som artikel 13 i den tidligere ZMGO, der er blevet ophævet.
- 15 Den nye ZMGO's artikel 127 med overskriften »Administrative overtrædelser og sanktioner« bestemmer i stk. 1:
- »Den, der uden indehaverens samtykke gør erhvervmæssig brug som omhandlet i artikel 13, stk. 1 og 2, af varer eller tjenesteydelser, på hvilke der er anbragt et tegn, der er identisk med eller ligner et registreret varemærke, straffes med bøde på mellem 2 000 BGN og 10 000 BGN og enkeltmandsvirksomheder og juridiske personer med en økonomisk sanktion på mellem 3 000 BGN og 20 000 BGN.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 16 G. ST. T. er ejer af en enkeltmandsvirksomhed, der driver virksomhed med salg af tøj.
- 17 I løbet af 2016 foretog ansatte i det bulgarske indenrigsministerium en kontrol i et forretningslokale, som denne virksomhed havde lejet i Nesebar kommune (Bulgarien), og beslaglagde varer, der blev udbudt til salg dér. Det fremgik af den anordnede juridiske ekspertudtalelse, at de tegn, der var anbragt på disse varer, lignede registrerede varemærker, og varernes samlede værdi blev anslået til 1 404 590 BGN (ca. 718 000 EUR) »for originaler« og til 80 201 BGN (ca. 41 000 EUR) »for efterligninger«.
- 18 Rayonna prokuratura Burgas, TO Nesebar (den regionale anklagemyndighed i Burgas, den territoriale enhed Nesebar, Bulgarien) fandt, at G. ST. T. således uden samtykke fra indehaverne af enerettighederne havde gjort erhvervmæssig brug af de varemærker, der var genstand for disse enerettigheder, og at denne virksomhed havde forårsaget »betydelige skadevirkninger«, hvorfor den pågældende ved Rayonen sad – Nesebar (kredsdomstolen i Nesebar, Bulgarien), som er den forelæggende ret, er blevet tiltalt for grov varemærkeforfalskning, jf. straffelovens artikel 172b, stk. 2.
- 19 Ingen af de juridiske personer, hvis rettigheder var blevet krænket, har nedlagt påstand om erstatning mod for G. ST. T. og optræder heller ikke som civile parter inden for rammerne af denne sag.
- 20 Den forelæggende ret har i det væsentlige anført, at Republikken Bulgarien inden for rammerne af den mulighed, som medlemsstaterne i henhold til 28. betragtning til direktiv 2004/48 har for at fastsætte strafferetlige sanktioner for krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, har indført straffelovens artikel 172b, stk. 1 og 2. Artikel 172b, stk. 1, kvalificerer erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten som en strafbar handling, og artikel 172b, stk. 2, omhandler det tilfælde, hvor denne handling er blevet foretaget flere gange eller har forårsaget »betydelige skadevirkninger«. Denne medlemsstat har ligeledes i den tidligere ZMGO's artikel 81, stk. 1, der siden er blevet erstattet af den nye ZMGO's artikel 127, stk. 1, indført en administrativ overtrædelse, som skal sanktionere de samme faktiske omstændigheder.

- 21 For det første ønsker den forelæggende ret oplyst, om en national bestemmelse som straffelovens artikel 172b, stk. 2 – hvorefter de tab, som varemærkeindehaveren påføres, udgør en del af gerningsindholdet i den strafbare handling, som er indført ved denne bestemmelse – er i overensstemmelse med de regler med hensyn til de tab, der er opstået ved uretmæssig udøvelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som er indført ved direktiv 2004/48, og i bekræftende fald, om den mekanisme til fastlæggelse af tab, der er baseret på en formodning, nemlig værdien af de varer, der er blevet udbudt til salg, beregnet på grundlag af detailhandelspriserne for lovligt fremstillede varer, som er indført ved bulgarsk retspraksis, er i overensstemmelse med disse regler.
- 22 For det andet har den forelæggende ret anført, at det strafferetlige legalitetsprincip, der er fastsat i chartrets artikel 49, stk. 1, forudsætter, at en lovgivning, der er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde, klart fastsætter grænserne for den adfærd, der udgør en strafbar handling, og navnlig definerer det gerningsindhold, der udgør den pågældende lovovertrædelse. Der findes imidlertid i bulgarsk lovgivning bestemmelser, der definerer den samme adfærd, nemlig erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten, som en administrativ overtrædelse (artikel 81, stk. 1, i den tidligere ZMGO og artikel 127, stk. 1, i den nye ZMGO) og som en strafbar handling (straffelovens artikel 172b). Denne lovgivning indeholder dog ikke noget særskilt kriterium for kvalificeringen som strafbar handling eller administrativ overtrædelse. Denne mangel på et klart og præcist kriterium fører til en modstridende praksis og til en ulige behandling af borgere, der har udført praktisk talt de samme handlinger.
- 23 For det tredje ønsker den forelæggende ret oplyst, om proportionalitetsprincippet, der er fastsat i chartrets artikel 49, stk. 3, er til hinder for en lovgivning som den bulgarske lovgivning, henset til stregheden af de sanktioner, der er fastsat for at straffe den i straffelovens artikel 172b, stk. 2, omhandlede overtrædelse, dvs. en høj frihedsstraf kombineret med en stor bøde. Den forelæggende ret har i denne sammenhæng præciseret, at mulighederne for at nedsætte straffen og udsætte fuldbyrdelsen er begrænsede, og at disse straffe er forbundet med konfiskation og tilintetgørelse af de forfalskede varer.
- 24 På denne baggrund har Rayonen sad – Nesebar (kredsdomstolen i Nesebar) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er [en] lovgivning og retspraksis, hvorefter de tab, som rettighedshaveren påføres, udgør strafbare handlinger i henhold til straffelovens artikel 172b, stk. 1 og 2, i overensstemmelse med de regler, der er indført ved [direktiv 2004/48], med hensyn til de tab, der er opstået ved uretmæssig udøvelse af intellektuelle ejendomsrettigheder?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Er den ved retspraksis i Republikken Bulgarien indførte automatiske formodningsmekanisme ved fastsættelsen af tabene – som værdien af de varer, der er blevet udbudt til salg, beregnet på grundlag af detailhandelspriserne for lovligt fremstillede varer – i overensstemmelse med reglerne i [direktiv 2004/48]?
- 3) Er [en] lovgivning, der ikke indeholder en afgrænsning mellem en [administrativ overtrædelse] (artikel 127, stk. 1, i den [nye ZMGO] og artikel 81, stk. 1, i [den tidligere ZMGO]), en strafbar handling i henhold til straffelovens artikel 172b, stk. 1, og, såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, en strafbar handling i henhold til straffelovens artikel 172b, stk. 2, forenelig med [det strafferetlige legalitetsprincip] som forankret i [chartrets] artikel 49 [...]?

- 4) Er de sanktioner, der er fastsat i straffelovens artikel 172b, stk. 2 (frihedsstraf på 5-8 år og [en] bøde på 5 000-8 000 leva (BGN)), i overensstemmelse med det princip, der er opstillet i [chartrets] artikel 49, stk. 3 [...] (straffens omfang skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen)?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og det andet spørgsmål

- 25 Med det første og det andet spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i direktiv 2004/48 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning og for en retspraksis, hvorefter omfanget af det lidte tab indgår blandt de forhold, der udgør gerningsindholdet i den strafbare handling grov varemærkeforfalskning. Såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, ønsker den forelæggende ret oplyst, om en formodningsmekanisme ved fastsættelse af tabene er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i samme direktiv.
- 26 I denne henseende bemærkes, at artikel 2 i direktiv 2004/48, der vedrører direktivets anvendelsesområde, i stk. 1 og 2 bestemmer, at de i direktivet fastsatte foranstaltninger, procedurer og retsmidler finder anvendelse på enhver krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som fastsat i EU-retten eller den pågældende medlemsstats nationale ret, og at dette direktiv ikke berører de særlige bestemmelser om håndhævelse af rettigheder og undtagelser, der er fastsat i EU-lovgivningen om ophavsret og ophavsretsbeslægtede rettigheder.
- 27 Samme artikel 2 i direktiv 2004/48 tilføjer imidlertid i stk. 3, litra b) og c), at direktivet hverken berører medlemsstaternes forpligtelser i henhold til internationale konventioner, navnlig TRIPs-aftalen, herunder forpligtelserne vedrørende strafferetlige procedurer og sanktioner, eller medlemsstaternes nationale bestemmelser om disse procedurer eller disse sanktioner i forbindelse med krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.
- 28 Desuden præciseres det i dette direktivs artikel 16, at med forbehold af de i direktivet fastsatte civile og administrative foranstaltninger, procedurer og retsmidler kan medlemsstaterne anvende andre hensigtsmæssige sanktioner, når intellektuelle ejendomsrettigheder er blevet krænket.
- 29 Endelig fremgår det i 28. betragtning til det nævnte direktiv, at strafferetlige sanktioner også i visse tilfælde kan være et redskab til at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder ud over de nævnte civile og administrative foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der fastlægges i samme direktiv.
- 30 Det fremgår af disse bestemmelser og af denne betragtning, at direktiv 2004/48 ikke regulerer strafferetlige procedurer og sanktioner i tilfælde af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, idet det giver medlemsstaterne mulighed for at lovgive i henhold til national eller international ret for at fastsætte sanktioner, navnlig strafferetlige sanktioner, som de finder hensigtsmæssige, når disse rettigheder er blevet krænket.
- 31 Det fremgår af fast retspraksis, at det tilkommer Domstolen selv at undersøge de omstændigheder, hvorunder den nationale ret har forelagt sagen, med henblik på at efterprøve sin egen kompetence eller formaliteten vedrørende den forelagte anmodning. I denne henseende har Domstolen

jævnligt fremhævet, at proceduren efter artikel 267 TEUF er et middel til samarbejde mellem Domstolen og de nationale retter, som giver Domstolen mulighed for at forsyne de nationale retter med de elementer vedrørende fortolkningen af EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre de for dem verserende tvister, og at begrundelsen for den præjudicielle forelæggelsesprocedure ikke er, at der skal afgives responsa vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål, men at der foreligger et behov med henblik på selve afgørelsen af en retstvist. Som det fremgår af selve ordlyden af artikel 267 TEUF, skal den præjudicielle afgørelse, der anmodes om, være »nødvendig« for, at den forelæggende ret kan »[afsige] sin dom« i den sag, der verserer for den (dom af 22.3.2022, Prokurator Generalny m.fl. (Den øverste domstols disciplinærafdeling – Udnævnelse), C-508/19, EU:C:2022:201, præmis 59-61 og den deri nævnte retspraksis).

- 32 Da direktiv 2004/48 ikke finder anvendelse på nationale regler vedrørende strafferetlige procedurer og strafferetlige sanktioner i tilfælde af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, er den fortolkning af dette direktiv, som den forelæggende ret har anmodet om med det første og det andet spørgsmål, ikke nødvendig for afgørelsen af hovedsagen, som udgør en rent strafferetlig procedure.
- 33 Det følger heraf, at det første og det andet spørgsmål skal afvises.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

Domstolens kompetence

- 34 Med det tredje og det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret en fortolkning af chartrets artikel 49 med henblik på at fastslå, om straffelovens artikel 172b, stk. 2, er forenelig med denne bestemmelse.
- 35 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen har kompetence til at besvare de forelagte præjudicielle spørgsmål, når den retlige situation, der ligger til grund for hovedsagen, er omfattet af EU-rettens anvendelsesområde. I denne henseende fremgår det af fast retspraksis, at de af chartrets bestemmelser, der eventuelt er blevet påberåbt, ikke i sig selv kan danne grundlag for denne kompetence (dom af 24.2.2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, præmis 128 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Den østrigske regering har gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare det tredje og det fjerde spørgsmål. De i hovedsagen omhandlede strafferetlige bestemmelser udgør nemlig ikke en gennemførelse af EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, og de kan derfor ikke bedømmes i lyset af chartrets artikel 49.
- 37 I denne henseende bemærkes, at i henhold til chartrets artikel 51, stk. 1, finder dets bestemmelser kun anvendelse på medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Som det følger af fast retspraksis, finder de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved chartret, derfor anvendelse i alle situationer, der reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer (dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 17 og 19 og den deri nævnte retspraksis, og af 5.5.2022, BPC Lux 2 m.fl., C-83/20, EU:C:2022:346, præmis 25 og 26).

- 38 Domstolen har allerede fastslået, at når medlemsstaterne opfylder de forpligtelser, der følger af en international aftale indgået af Den Europæiske Union, som fra tidspunktet for sin ikrafttrædelse udgør en integrerende del af EU-retten, skal de anses for at gennemføre EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1 (jf. i denne retning dom af 6.10.2020, Kommissionen mod Ungarn (Videregående uddannelse), C-66/18, EU:C:2020:792, præmis 69 og 213).
- 39 Aftalen om oprettelse af WTO, som omfatter TRIPs-aftalen, er blevet indgået af Unionen og udgør således en integrerende del af EU-retten fra tidspunktet for sin ikrafttrædelse, dvs. fra den 1. januar 1995 (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, præmis 39 og 40 og den deri nævnte retspraksis, og af 6.10.2020, Kommissionen mod Ungarn (Videregående uddannelse), C-66/18, EU:C:2020:792, præmis 69-71).
- 40 TRIPs-aftalen har bl.a. til formål at formindske fordrejningerne af og hindringerne for den internationale samhandel ved at sikre en effektiv og hensigtsmæssig beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder på alle de i WTO-overenskomsten deltagende staters område. Den nævnte aftales del II bidrager til realiseringen af dette formål ved – for hver af hovedkategorierne af de intellektuelle ejendomsrettigheder – at anføre de normer, der bør anvendes af hver deltager i WTO-overenskomsten (dom af 18.7.2013, Daiichi Sankyo og Sanofi-Aventis Deutschland, C-414/11, EU:C:2013:520, præmis 58). Hvad angår samme aftales del III, som ligeledes forfølger samme formål, vedrører den »[h]åndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder« og fastsætter navnlig de procedurer og foranstaltninger, som WTO-medlemmerne med henblik på dette formål er forpligtet til at indføre i deres lovgivning.
- 41 TRIPs-aftalens artikel 61, der er indeholdt i afsnit 5 med overskriften »Strafferetlige procedurer« i aftalens del III, bestemmer således, at »[WTO's medlemmer] skal fastsætte strafferetlige procedurer og straffe i det mindste i de tilfælde, hvor der er tale om forsætlig varemærkeforfalskning eller piratkopiering af ophavsretligt beskyttet materiale i kommercielt omfang«, at »[f]oranstaltningerne skal omfatte frihedsstraf og/eller bøder, der er tilstrækkelige til at virke afskrækkende, i overensstemmelse med straffeniveauet for forbrydelser af tilsvarende omfang«, og at »[foranstaltningerne] i egnede tilfælde [også] skal [...] omfatte beslaglæggelse, konfiskation og tilintetgørelse af de varer, der betegner en krænkelse, samt af alle materialer og redskaber, der hovedsagelig er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen«.
- 42 Som generaladvokaten har anført i punkt 30 i forslaget til afgørelse, følger det heraf, at medlemsstaterne, når de gennemfører de forpligtelser, der følger af TRIPs-aftalen, herunder dem, der er pålagt i denne aftales artikel 61, skal anses for at gennemføre EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1.
- 43 Den forpligtelse, der følger af TRIPs-aftalens artikel 61 til at fastsætte strafferetlige procedurer, som – i det mindste i de tilfælde, hvor der er tale om forsætlig varemærkeforfalskning eller piratkopiering af oprethavsretligt beskyttet materiale i kommercielt omfang – kan føre til sanktioner, som er effektive, præventive og rimelige, er nemlig bindende for hvert WTO-medlem, herunder Unionen og dens medlemsstater, og er, således som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 39, en del af EU-retten uafhængigt af nationale harmoniseringsretsakter. Domstolens praksis – hvorefter en medlemsstat gennemfører EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, når den opfylder en forpligtelse, der er fastsat i en EU-retlig bestemmelse, til at fastsætte sanktioner, som er effektive, rimelige og præventive, over for personer, der er ansvarlige for de i denne bestemmelse omhandlede overtrædelser (jf. i denne retning dom af 20.3.2018, Garlsson Real Estate m.fl., C-537/16, EU:C:2018:193, præmis 22 og 23) – finder anvendelse på dette tilfælde. Den omstændighed, at

denne forpligtelse er fastsat i en international aftale indgået af Unionen og ikke i en af Unionens interne lovgivningsmæssige retsakter, er i denne henseende uden betydning, således som det følger af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 38.

- 44 Hvis en medlemsstat opfylder forpligtelsen i TRIPs-aftalens artikel 61, gennemfører denne medlemsstat følgelig EU-retten, således at chartret finder anvendelse.
- 45 Med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse synes straffelovens artikel 172b, stk. 1 og 2, i det foreliggende tilfælde at udgøre en gennemførelse i bulgarsk ret af de forpligtelser, der følger af TRIPs-aftalens artikel 61.
- 46 Det følger heraf, at Domstolen har kompetence til at besvare det tredje og det fjerde forelagte spørgsmål.

Realiteten

– Det tredje spørgsmål

- 47 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om chartrets artikel 49, stk. 1, skal fortolkes således, at det strafferetlige legalitetsprincip er til hinder for en national lovgivning, der i tilfælde af erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten fastsætter, at den samme adfærd kan kvalificeres som både en administrativ overtrædelse og en strafbar handling uden at indeholde kriterier, der gør det muligt at afgrænse den administrative overtrædelse i forhold til den strafbare handling eller endog i forhold til en grov strafbar handling.
- 48 Den forelæggende ret har anført, at visse former for adfærd i henhold til bulgarsk lovgivning kan udgøre såvel en administrativ overtrædelse som en strafbar handling. Dette er tilfældet for så vidt angår erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten, som er en handling, der ikke alene udgør den administrative overtrædelse, der er omhandlet i den tidligere ZMGO's artikel 81, stk. 1, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen, men også den strafbare handling, der er defineret i straffelovens artikel 172b, stk. 1. Desuden er den strafbare handling, der er fastsat i denne lovs artikel 172b, stk. 2, for så vidt angår sit gerningsindhold til dels sammenfaldende med den nævnte lovs artikel 172b, stk. 1, for så vidt som den ligeledes har til formål at straffe den nævnte forbudte brug.
- 49 I denne henseende bemærkes, at strafferetlige bestemmelser i henhold til det strafferetlige legalitetsprincip, der er fastsat i chartrets artikel 49, stk. 1, skal opfylde visse krav om tilgængelighed og forudsigelighed for så vidt angår både fastlæggelsen af den strafbare handling og fastsættelsen af straffen (dom af 11.6.2020, Prokuratura Rejonowa w Słupsku, C-634/18, EU:C:2020:455, præmis 48).
- 50 Ifølge Domstolens praksis er dette princip et særligt udtryk for det generelle retssikkerhedsprincip og indebærer bl.a., at loven klart skal definere overtrædelserne og den straf, som de medfører (jf. i denne retning dom af 8.3.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Direkte virkning), C-205/20, EU:C:2022:168, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).

- 51 Dette krav er opfyldt, når borgerne ud fra den relevante bestemmelses ordlyd og, om fornødent, ved hjælp af retternes fortolkning heraf og en juridisk meddelelse kan vide, hvilke handlinger og undladelser der medfører strafansvar (jf. i denne retning dom af 5.12.2017, M.A.S. og M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, præmis 56, og af 5.5.2022, BV, C-570/20, EU:C:2022:348, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 I det foreliggende tilfælde fastsætter straffelovens artikel 172b, at enhver erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten udgør en strafbar handling og medfører idømmelse af de straffe, der er nævnt i denne bestemmelse.
- 53 I henhold til den bulgarske varemærkelov, ZMGO, kvalificeres denne samme adfærd dog ligeledes som en administrativ overtrædelse og kan give anledning til pålæggelse af en administrativ bøde.
- 54 Det fremgår således af disse bestemmelser, at den samme adfærd, der består i at gøre erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten, kvalificeres som en strafbar handling og som en administrativ overtrædelse og derfor kan give anledning til såvel strafferetlige sanktioner som administrative sanktioner.
- 55 Med forbehold af overholdelsen af EU-rettens grundlæggende principper, herunder proportionalitetsprincippet, der er genstand for det fjerde spørgsmål, kan medlemsstaterne for de samme faktiske omstændigheder pålægge en kombination af administrative og strafferetlige sanktioner (jf. i denne retning dom af 26.2.2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, præmis 34, og af 24.7.2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, præmis 84 og den deri nævnte retspraksis).
- 56 Det følger heraf, at forudsat at den strafferetlige bestemmelse som sådan er i overensstemmelse med de krav, der følger af det strafferetlige legalitetsprincip, som nævnt i denne doms præmis 50 og 51, er dette princip ikke til hinder for, at en national lovgivning kvalificerer den samme adfærd som en strafbar handling og en administrativ overtrædelse, og således definerer den adfærd, der sanktioneres med sådanne overtrædelser, med lignende eller endog identiske formuleringer.
- 57 Erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten fremstilles utvetydigt i straffelovens artikel 172b som en strafbar handling, der giver anledning til de deri nævnte straffe. Under disse omstændigheder og i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 50 og 51, skal det strafferetlige legalitetsprincip, der er fastsat i chartrets artikel 49, stk. 1, med forbehold af de efterprøvelser, som den forelæggende ret skal foretage, anses for at være overholdt.
- 58 Hvad angår den omstændighed, som den nationale ret har henvist til, at den nationale lovgivning, navnlig den tidligere ZMGO's artikel 81, stk. 1, og straffelovens artikel 172b, ikke indeholder kriterier, der gør det muligt at afgrænse den administrative overtrædelse i forhold til den strafbare handling, bemærkes, at der ikke af dette princip følger et krav om, at den nationale lovgivning skal indeholde sådanne kriterier.
- 59 Henset til de ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at chartrets artikel 49, stk. 1, skal fortolkes således, at det strafferetlige legalitetsprincip ikke er til hinder for en national lovgivning, der i tilfælde af erhvervmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten fastsætter, at den samme adfærd kan kvalificeres som både en administrativ overtrædelse og en strafbar handling, uden at indeholde kriterier, der gør det

muligt at afgrænse den administrative overtrædelse i forhold til den strafbare handling, idet overtrædelsen er beskrevet med lignende eller endog identiske vendinger i straffeloven og i varemærkeloven.

– *Det fjerde spørgsmål*

- 60 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om chartrets artikel 49, stk. 3, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovbestemmelse, der i tilfælde af erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten foreskriver pålæggelse af strafferetlige sanktioner i form af såvel frihedsstraf som bødestraf, idet frihedsstraffen er på mellem fem og otte års fængsel, når denne brug er sket flere gange eller har forårsaget betydelige skadevirkninger.
- 61 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at den nedre grænse for denne frihedsstraf er ekstremt høj, og at denne straf desuden kumuleres med en bøde, hvis størrelse ligeledes er høj. I øvrigt er rettens muligheder for at begrænse eller udsætte fuldbyrdelsen meget begrænsede. Endelig vil den yderligere foranstaltning med konfiskation og tilintetgørelse af de formuegoder, der er genstand for overtrædelsen, bidrage til at øge den samlede strengthed af de pålagte sanktioner.
- 62 I overensstemmelse med chartrets artikel 49, stk. 3, der som anført i denne doms præmis 44 og 45 finder anvendelse, for så vidt som den i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelse gennemfører TRIPs-aftalens artikel 61, skal straffens omfang stå i rimeligt forhold til overtrædelsen.
- 63 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at TRIPs-aftalens artikel 61, idet den overlader valget af og de nærmere bestemmelser for strafferetlige procedurer og sanktioner til WTO-medlemmernes skøn, pålægger disse strafferetligt i det mindste at sanktionere visse krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, såsom forsætlig varemærkeforfalskning i kommercielt omfang. Det fremgår endvidere af denne artikel, at foranstaltningerne skal omfatte »frihedsstraf og/eller bøder, der er tilstrækkelige til at virke afskrækkende«, og skal være »i overensstemmelse med straffeniveauet for forbrydelser af tilsvarende omfang«. I egnede tilfælde skal foranstaltningerne »også [omfatte] beslaglæggelse, konfiskation og tilintetgørelse af de varer, der betegner en krænkelse, samt af alle materialer og redskaber, der hovedsagelig er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen«.
- 64 Som generaladvokaten har anført i punkt 46 i forslaget til afgørelse, har medlemsstaterne, når der ikke foreligger interne lovgivningsmæssige foranstaltninger på EU-plan på området for sanktioner, kompetence til at fastlægge arten af og niveauet for disse sanktioner, idet bl.a. proportionalitetsprincippet skal overholdes (jf. i denne retning dom af 11.2.2021, K.M. (Sanktioner pålagt kaptajnen), C-77/20, EU:C:2021:112, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 65 Ifølge Domstolens praksis må de repressive foranstaltninger, der er tilladt i en national lovgivning, i overensstemmelse med sidstnævnte princip ikke overskride grænserne for, hvad der er nødvendigt for gennemførelsen af de formål, der lovligt forfølges med denne lovgivning. Sanktionerne skal tilpasses grovheden af de overtrædelser, som de sanktionerer, bl.a. ved at sikre en tilstrækkelig afskrækkende virkning samtidig med, at de ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå det nævnte formål (jf. i denne retning dom af 11.2.2021, K.M. (Sanktioner

pålagt kaptajnen), C-77/20, EU:C:2021:112, præmis 37 og 38 og den deri nævnte retspraksis, og af 14.10.2021, Landespolizeidirektion Steiermark (Spilleautomater), C-231/20, EU:C:2021:845, præmis 45).

- 66 Når den nationale lovgivning fastsætter en kumulation af sanktioner af strafferetlig karakter, såsom kumulation af økonomiske sanktioner og frihedsstraffe, er de kompetente myndigheder således forpligtede til at sikre, at stregheden af alle de pålagte sanktioner ikke overstiger den fastslåede overtrædelses grovhed, idet proportionalitetsprincippet ellers ville blive tilsidesat (jf. i denne retning dom af 5.5.2022, BV, C-570/20, EU:C:2022:348, præmis 49 og 50).
- 67 Domstolen har ligeledes fastslået, at proportionalitetsprincippet kræver, at der tages hensyn til de konkrete omstændigheder i sagen ved fastsættelsen af sanktionen og bødens størrelse (jf. i denne retning dom af 4.10.2018, Link Logistik N&N, C-384/17, EU:C:2018:810, præmis 45).
- 68 Ved bedømmelsen af, om sanktionerne er proportionale, skal der ligeledes tages hensyn til den mulighed, som den nationale ret har for at ændre kvalifikationen i forhold til den, der er indeholdt i anklageskriftet – idet denne mulighed kan føre til, at der pålægges en mindre streng sanktion – og til den mulighed, at sanktionen kan tilpasses den konstaterede overtrædelses grovhed (jf. i denne retning dom af 16.7.2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, præmis 26, og af 11.2.2021, K.M. (Sanktioner pålagt kaptajnen), C-77/20, EU:C:2021:112, præmis 51).
- 69 I det foreliggende tilfælde fremgår det for det første af forelæggelsesafgørelsen, at straffelovens artikel 172b, stk. 2, på grundlag af hvilken der er blevet indledt retsforfølgning mod G. ST. T., har til formål at sanktionere erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten, når denne brug er af en vis grovhed, enten fordi den er blevet begået flere gange, eller fordi den har forvoldt betydelige tab.
- 70 For så vidt som denne nationale lovgivning som straf for en sådan handling fastsætter en frihedsstraf på fem til otte år og en bøde på 5 000-8 000 BGN, synes den at være egnet til at nå de legitime mål, der forfølges med TRIPs-aftalens artikel 61, som foreskriver, at der i det mindste for forsætlig varemærkeforfalskning i kommercielt omfang skal pålægges strafferetlige og tilstrækkeligt afskrækkende sanktioner.
- 71 Hvad for det andet angår spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningen går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå de forfulgte mål, fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den frihedsstraf, der er fastsat for den i straffelovens artikel 172b, stk. 2, omhandlede grove varemærkeforfalskning, skal være på mindst fem år, hvilken straf den forelæggende ret anser for at være »ekstremt høj«.
- 72 Det fremgår desuden af samme bestemmelse, at der til denne frihedsstraf lægges en bøde af strafferetlig karakter på 5 000 til 8 000 BGN, som af denne ret ligeledes anses for at være høj.
- 73 Den nævnte ret har i øvrigt nævnt forpligtelsen i straffelovens artikel 172b, stk. 3, til at pålægge en supplerende foranstaltning, der består i at konfiskere de formuegoder, der er genstand for den strafbare handling, og tilintetgøre dem. Disse foranstaltninger bidrager ifølge den samme ret til at øge stregheden af den sanktion, der samlet pålægges.

- 74 I denne henseende skal det bemærkes, således som det er anført i denne doms præmis 63, at TRIPs-aftalens artikel 61 fastsætter, at de sanktioner, som WTO's medlemmer skal pålægge, »omfatte[r] frihedsstraf og/eller bøder, der er tilstrækkelige til at virke afskrækkende«. Ved at anvende konjunktionerne »og« og »eller« tillader denne bestemmelse således disse medlemmer i deres lovgivning at fastsætte en kumulation af en frihedsstraf og en bøde med henblik på sanktionen af denne adfærd.
- 75 Den nævnte artikel 61 i TRIPs-aftalen forpligter desuden WTO's medlemmer til at fastsætte, at foranstaltningerne i egnede tilfælde »[også] skal omfatte beslaglæggelse, konfiskation og tilintetgørelse af de varer, der betegner en krænkelse, samt af alle materialer og redskaber, der hovedsagelig er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen«. Sådanne foranstaltninger kan ud over de økonomiske konsekvenser, som de medfører for den krænkende part, bidrage til sanktionens effektivitet, idet de forhindrer, at varer, der krænker en intellektuel rettighed, kan forblive på markedet og gøres til genstand for senere brug.
- 76 Det er således selve bestemmelserne i TRIPs-aftalens artikel 61, der kræver en tilstrækkelig grad af strenghed for at undgå, at den kriminaliserede adfærd udvises eller gentages.
- 77 Det kan følgelig ikke gøres gældende, at en straffelovgivning, der er blevet indført af en medlemsstat for at straffe varemærkeforfalskning af en vis grovhed, er uproportional alene på grund af den omstændighed, at den i egnede tilfælde ud over pålæggelse af en bøde og tilintetgørelse af de omhandlede varer samt redskaber, der er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen, fastsætter idømmelse af en frihedsstraf.
- 78 Som det også følger af den nævnte artikel 61 i TRIPs-aftalen, som i denne henseende afspejler det krav om proportionalitet, der ligeledes er fastsat i chartrets artikel 49, stk. 3, skal enhver strafferetlig sanktion, der er fastsat i denne lovgivning, imidlertid være i overensstemmelse med grovheden af den pågældende lovovertrædelse.
- 79 Med forbehold for den forelæggende rets efterprøvelse synes den ulovlige adfærd, der er omhandlet i straffelovens artikel 172b, og som består i erhvervsmæssig »brug« af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten, at omfatte alle de handlinger, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1 og 2, i både den tidligere og den nye ZMGO. Sidstnævnte bestemmelser svarer i det væsentlige til artikel 10, stk. 2 og 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2436 af 16. december 2015 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EUT 2015, L 336, s. 1).
- 80 Det synes således, at straffelovens artikel 172b kan vedrøre enhver erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten. Det fremgår desuden af denne lovs artikel 172b, stk. 2, at enhver handling, der svarer til denne beskrivelse, og som er blevet begået flere gange, eller som har forårsaget betydelige skadevirkninger, bl.a. straffes med en frihedsstraf på mindst fem år.
- 81 Selv om en sådan sanktion ikke nødvendigvis er uproportional i visse tilfælde af varemærkeforfalskning, skal det dog fastslås, at en bestemmelse som straffelovens artikel 172b, stk. 2, der kombinerer en særlig bred beskrivelse af en lovovertrædelse med en frihedsstraf på mindst fem år, ikke gør det muligt at sikre de kompetente myndigheders evne til i hvert enkelt tilfælde i overensstemmelse med den forpligtelse, der følger af chartrets artikel 49, stk. 3, som er nævnt i nærværende doms præmis 66, at sikre, at strengheden af de pålagte sanktioner ikke overstiger den fastslåede lovovertrædelses grovhed.

- 82 Disse myndigheder kan nemlig skulle undersøge brug uden samtykke af et varemærke, hvis virkning er særligt begrænset erhvervsmæssigt, selv om disse handlinger er blevet begået forsætligt og flere gange.
- 83 De nævnte myndigheder kan ligeledes – bortset fra i de tilfælde, hvor der er tale om varemærkeforfalskede varer – skulle undersøge brug uden samtykke af et varemærke, der, selv om den er begået forsætligt, flere gange og med betydelige erhvervsmæssige virkninger, først viser sig at være ulovlig efter en kompleks vurdering af enerettens omfang.
- 84 Ved at fastsætte en frihedsstraf på mindst fem år for alle tilfælde af erhvervsmæssig brug uden samtykke af et varemærke gør en national lovbestemmelse som den, der er omhandlet i det fjerde spørgsmål, det uforholdsmæssigt vanskeligt for de kompetente myndigheder på baggrund af samtlige relevante forhold at fastsætte en sanktion, hvis omfang ikke overstiger den konstaterede lovovertrædelses grovhed.
- 85 Den forelæggende ret har således anført, at den mulighed, som bulgarsk strafferet giver for at fastsætte en straf, der er lavere end den minimumsstraf, der er fastsat i straffelovens artikel 172b, stk. 2, er begrænset til de tilfælde, hvor de formildende omstændigheder er enten ekstraordinære eller talrige. Den forelæggende ret har ligeledes anført, at der kun er mulighed for at udsætte fuldbyrdelsen af en frihedsstraf, hvis straffen ikke overstiger tre år. Henset til fastsættelsen i straffelovens artikel 172b, stk. 2, af en frihedsstraf på mindst fem år for alle tilfælde af erhvervsmæssig brug uden samtykke af et varemærke kan disse begrænsede muligheder for strafnedsættelse og udsættelse af fuldbyrdelsen vise sig at være utilstrækkelige til i hvert enkelt tilfælde at nedsætte straffen til en straf, der er proportional i forhold til denne grovhed.
- 86 Henset til det ovenstående skal det fjerde spørgsmål besvares med, at chartrets artikel 49, stk. 3, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovbestemmelse, der i tilfælde af erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten flere gange eller med betydelige skadevirkninger fastsætter en minimumsstraf på fem års fængsel.

Sagsomkostninger

- 87 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

1) Artikel 49, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder

skal fortolkes således, at

det strafferetlige legalitetsprincip ikke er til hinder for en national lovgivning, der i tilfælde af erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten fastsætter, at den samme adfærd kan kvalificeres som både en administrativ overtrædelse og en strafbar handling, uden at indeholde kriterier, der gør det muligt at afgrænse den administrative overtrædelse i forhold til den strafbare handling, idet

overtrædelsen er beskrevet med lignende eller endog identiske vendinger i straffeloven og i varemærkeloven.

2) Artikel 49, stk. 3, i chartret om grundlæggende rettigheder

skal fortolkes således, at

den er til hinder for en national lovbestemmelse, der i tilfælde af erhvervsmæssig brug af et varemærke uden samtykke fra indehaveren af eneretten flere gange eller med betydelige skadevirkninger fastsætter en minimumsstraf på fem års fængsel.

Underskrifter